

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Nota van beantwoording

- Zienswijzen ontwerp MRDH beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen

Het dagelijks bestuur heeft op 27 maart 2019 de ontwerp MRDH beleidsnota risicomangement en weerstandsvermogen vastgesteld en deze is vervolgens aan de gemeenten ter zienswijze voorgelegd met het verzoek aan de raden om uiterlijk 29 mei 2019 te reageren.

Het dagelijks bestuur heeft van 20 gemeenten een reactie ontvangen. Van de gemeenten op Voorne-Putten (Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard, Westvoorne) is een gezamenlijke reactie ontvangen. De BAR-gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk) hebben op accentverschillen na ook een gezamenlijke zienswijze ingediend. De raden van de gemeenten Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Schiedam en Vlaardingen hebben geen zienswijze ingediend. De ontvangen zienswijzen zijn separaat als bijlage bijgevoegd.

Meerdere gemeenten geven in hun zienswijze aan blij te zijn dat de ontwerp beleidsnota beschikbaar is gekomen (gezamenlijke gemeenten op Voorne-Putten, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg). Ook stemmen meerdere gemeenten zonder aanvullende opmerkingen in met de ontwerp beleidsnota (Capelle aan den IJssel, Den Haag, Lansingerland, Maassluis, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Rotterdam, Westland).

Een aantal gemeenten vraagt in hun zienswijze nog aandacht voor de volgende onderwerpen:

Maatschappelijk doel ook meewegen

De gemeenten Albrandswaard, Barendrecht en Ridderkerk zijn blij dat ook aandacht is voor risico's voor kwaliteit of reputatie bij projecten of processen, maar merken op dat hiervoor geen concernbrede beheersmaatregelen aan de orde zijn. De gemeente Ridderkerk vraagt naast de aandacht op financiën aandacht voor het maatschappelijk doel.

Continu proces

De gezamenlijke gemeenten op Voorne-Putten achten een voortdurende check op de ontwikkelingen van de risico's en de daarbij wellicht benodigde extra reservering van groot belang en verzoekt de MRDH, indien aan de orde, ook tussentijds de bestuurscommissies te betrekken bij zich mogelijk voordoende essentiële wijzigingen. De gemeente Delft acht in dit kader de betrokkenheid van gemeentelijke controllers bij o.a. het opstellen van de bestuursrapportages van extra belang, waarbij tevens de implementatie van de ontwerp beleidsnota gevolgd kan worden. De gemeente Leidschendam-Voorburg vraagt om alle adviezen en risicoanalyses die ten grondslag liggen aan de beleidsnota ook met de 23 gemeenten te delen.

Aanscherping risicobereidheid en classificeren risico's

De gemeente Wassenaar vraagt om de beleidsnota aan te scherpen op het onderwerp risicobereidheid en daarbij te kijken naar een gezonde afweging tussen kosten en impact van een beheersmaatregel versus (financiële) consequenties van een bepaald risico. Daarnaast vraagt de gemeente om aanscherpingen wat betreft het classificeren van een risico.

Aanvullende uitleg concessieverlening en verbonden partijen

De gemeente Zoetermeer ziet graag uitleg over eventuele risico's (en bijbehorende maatregelen) op het gebied van concessieverlening en de exploitatie en het beheer en onderhoud van het openbaar vervoer en de eventuele risico's bij de drie verbonden partijen (HTM, RET en de Verkeersonderneming).

Hierna volgt de reactie van het algemeen bestuur op de door de gemeenten ingebrachte aandachtspunten. De zienswijzen van de gemeenten geven aanleiding om de risico categorie 'reputatie' aan te passen naar 'maatschappelijk draagvlak'. Die benaming sluit beter aan op de maatschappelijke opgave van de MRDH. De reden om de beleidsnota nu niet verder aan te scherpen op de door enkele gemeenten gevraagde punten, is dat de beleidsnota het kader beschrijft waarbinnen risicomangement wordt uitgevoerd en dat er in de beleidsnota geen

individuele risico's worden beschreven. Bij de daadwerkelijke uitvoering van het risicomanagement worden de risico's geïdentificeerd dan wel herijkt en worden beheersmaatregelen geformuleerd. Ook zal uit de praktijk moeten blijken of de in de beleidsnota gehanteerde classificatie van de risico categorieën dekkend zal zijn.

Overzicht zienswijzen MRDH-gemeenten en reactie van het algemeen bestuur MRDH

De ingebrachte zienswijzen van de MRDH-gemeenten op de ontwerp MRDH beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen zijn verwerkt in onderstaande tabel. De reacties zijn gesorteerd per gemeente. De tabel geeft weer wat de reactie van het algemeen bestuur (AB) is op het betreffende punt.

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Albrandswaard	
<i>Maatschappelijk doel ook meewegen</i>	
<p>De beleidsnota richt zich op procedures, rollen en financiële weerstandscapaciteit. De nota is deels immers een uitwerking van de paragraaf 'risicomanagement' in de begroting. Wij zijn blij dat ook aandacht is voor risico's voor kwaliteit of reputatie bij projecten of processen, maar hiervoor zijn geen concernbrede beheersmaatregelen aan de orde. Wat wij zouden willen meegeven sluit aan bij het laatstgenoemde punt. Een sluitende begroting en een functionerend systeem van risicomanagement zijn geen doelen op zich. Het gaat om de resultaten die de MRDH realiseert, om maatschappelijk rendement, om het belang van de reiziger. Bijvoorbeeld bij de Hoekse Lijn blijft de financiële tegenvaller voor de MRDH nog enigszins binnen de perken. Het grote probleem ligt echter bij de reizigers die al twee jaar zijn aangewezen op vervangend vervoer. Een groot reputatieprobleem voor het OV, en een hele uitdaging om het vertrouwen van de reiziger weer opnieuw op te bouwen. Ander voorbeeld: wanneer een gemeente uit de MRDH zou treden is in onze optiek het probleem niet financieel maar bestuurlijk. Er ontstaat 'gedoe', bestuurlijke discussies binnen de MRDH die afleiden van het zo gewenste realiseren van resultaten. Kortom: wij zouden u willen meegeven dat u ook nadenkt over 'beheersmaatregelen' voor risico's op het vlak van kwaliteit en maatschappelijk rendement, en op het perspectief van de reiziger.</p>	<p>Met u zijn wij van mening dat risicomanagement breder is dan alleen het identificeren van financiële risico's. In de uitwerking van het beleidskader is daarom ook aandacht voor de meer kwalitatieve categorieën reputatie en kwaliteit, waarbinnen de risico's op het vlak van kwaliteit en maatschappelijk rendement vallen en daarmee ook het perspectief van de reiziger. Wel hebben wij gemeend om de categorie 'reputatie' aan te passen naar 'maatschappelijk draagvlak'. Die benaming sluit wat ons betreft beter aan op de maatschappelijke opgave van de MRDH. De beleidsnota beschrijft het kader waarbinnen risicomanagement wordt uitgevoerd maar beschrijft geen individuele risico's. Bij de daadwerkelijke uitvoering van het risicomanagement worden de risico's geïdentificeerd en worden beheersmaatregelen geformuleerd.</p>
Barendrecht	
<i>Maatschappelijk doel ook meewegen</i>	
<p>De beleidsnota richt zich op procedures, rollen en financiële weerstandscapaciteit. De nota is deels immers een uitwerking van de paragraaf 'risicomanagement' in de begroting. Wij zijn blij dat ook aandacht is voor risico's voor kwaliteit of reputatie bij projecten of processen, maar hiervoor zijn geen concernbrede beheersmaatregelen aan de orde. Wat wij zouden willen meegeven sluit aan bij het laatstgenoemde punt. Een sluitende begroting en een functionerend systeem van risicomanagement zijn geen doelen op zich. Het gaat om de resultaten die de MRDH realiseert, om maatschappelijk rendement, om het belang van de reiziger. Bijvoorbeeld bij de Hoekse Lijn blijft de financiële tegenvaller voor de MRDH nog enigszins binnen de perken. Het grote probleem ligt echter bij de reizigers die al twee jaar zijn aangewezen op vervangend vervoer. Een groot reputatieprobleem voor het OV, en een hele uitdaging om het vertrouwen van de reiziger weer opnieuw op te bouwen. Ander voorbeeld: wanneer een gemeente uit de MRDH zou treden is in onze optiek het probleem niet financieel maar bestuurlijk. Er ontstaat 'gedoe', bestuurlijke discussies binnen de MRDH die afleiden</p>	<p>Met u zijn wij van mening dat risicomanagement breder is dan alleen het identificeren van financiële risico's. In de uitwerking van het beleidskader is daarom ook aandacht voor de meer kwalitatieve categorieën reputatie en kwaliteit, waarbinnen de risico's op het vlak van kwaliteit en maatschappelijk rendement vallen en daarmee ook het perspectief van de reiziger. Wel hebben wij gemeend om de categorie 'reputatie' aan te passen naar 'maatschappelijk draagvlak'. Die benaming sluit wat ons betreft beter aan op de maatschappelijke opgave van de MRDH. De</p>

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
van het zo gewenste realiseren van resultaten. Kortom: wij zouden u willen meegeven dat u ook nadenkt over 'beheersmaatregelen' voor risico's op het vlak van kwaliteit en maatschappelijk rendement, en op het perspectief van de reiziger.	beleidsnota beschrijft het kader waarbinnen risicomanagement wordt uitgevoerd maar beschrijft geen individuele risico's. Bij de daadwerkelijke uitvoering van het risicomanagement worden de risico's geïdentificeerd en worden beheersmaatregelen geformuleerd.
Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne	
Algemeen	
De gezamenlijke gemeenten zien met het verschijnen van de beleidsnota een lang gekoesterde wens in vervulling gaan. Immers er gaat, met name bij de VA, veel geld om in de MRDH en de gemeenten willen er voor waken om aangesproken te worden voor mogelijke extra bijdragen voor zich voordoende financiële calamiteiten.	Het algemeen bestuur onderschrijft deze reactie.
Continu proces	
Een voortdurend check op de ontwikkelingen van de risico's en de daarbij wellicht benodigde extra reservering is van groot belang. Uiteraard zal inzicht in risico's en reserves bij de behandeling van de begroting jaarlijks plaats vinden. Wij verzoeken u echter, indien aan de orde, ook tussentijds de bestuurscommissies te betrekken bij zich mogelijk voordoende essentiële wijzigingen.	Zoals in de beleidsnota verwoord wordt het risicoprofiel periodiek herijkt in de reguliere planning- en control cyclus voorafgaande aan het opstellen van de begroting (t+1) en de jaarrekening (t-1) en indien de situatie erom vraagt. Mocht er vanwege essentiële wijzigingen tussentijds aanleiding zijn om over het risicoprofiel te rapporteren, dan wordt het bestuur, en daarmee ook de bestuurscommissies, tussentijds betrokken via de bestuursrapportages en ad-hoc indien van toepassing.
Capelle aan den IJssel	
De raad van de gemeente Capelle aan den IJssel heeft besloten om geen zienswijze in te dienen.	n.v.t.
Delft	
Algemeen	
Wij stemmen tevens in met de concept ontwerpnota risico en weerstand	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Continu proces	
Wij achten deze betrokkenheid van gemeentelijke controllers bij o.a. het opstellen van de bestuursrapportages van extra belang. Daarbij kan tevens de implementatie van de ontwerpnota risico en weerstand gevolgd worden.	Wij vinden het heel prettig om te constateren dat de gemeenten, naast de inzet van ambtenaren vanuit de inhoudelijke beleidsterreinen, ook steeds meer hun financiële medewerkers in positie brengen bij de opstelling van en de

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
	besluitvorming over planning & control documenten van de MRDH. Ook voor specialistische onderwerpen zoals bijvoorbeeld fiscaliteit, financiering en risicomanagement, wordt actief gebruik gemaakt van bij de gemeenten aanwezige expertise.
Den Haag	
De raad van de gemeente Den Haag maakt in haar met de MRDH begroting 2020 gecombineerde zienswijze geen opmerkingen over de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen.	n.v.t.
Krimpen aan den IJssel	
Van de gemeente Krimpen aan den IJssel is geen zienswijze ontvangen.	n.v.t.
Lansingerland	
Algemeen	
Het is goed om te zien dat de eerder aangekondigde beleidsnota risico-management en weerstandsvermogen is opgesteld en is meegestuurd met de ontwerpbegroting. Die nota geeft geen aanleiding tot aanvullende zienswijze.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Leidschendam-Voorburg	
Algemeen	
Wij kunnen instemmen met de ontwerpbeleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen. Wij zijn blij met de oplevering van laatstgenoemde nota, die al bij de ontwerpbegroting 2018 was aangekondigd.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Continu proces	
Wij vragen u om alle adviezen en risicoanalyses die ten grondslag liggen aan de beleidsnota ook met de 23 gemeenten te delen.	Samen met deze nota van beantwoording en de definitieve beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen zullen wij de bestuurlijk vastgestelde adviezen en risicoanalyses die ten grondslag liggen aan de beleidsnota met de 23 gemeenten delen.
Maassluis	
Algemeen	
Wij hebben de Ontwerp beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen MRDH in goede orde ontvangen. In goed overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten Schiedam en Vlaardingen en onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad, gepland op 28 mei 2019, zijn wij tot de conclusie gekomen wij geen gebruik zullen maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.	n.v.t.
<i>Naschrift MRDH: de gemeenteraad van Maassluis heeft op 14 mei 2019 besloten in te stemmen met de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen.</i>	

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Midden-Delfland	
<i>Algemeen</i>	
De gemeenteraad heeft besloten een instemmende zienswijze in te dienen. Met deze zienswijze stemt de gemeenteraad in met de getroffen maatregelen om de (financiële) risico's van de gemeenschappelijke regeling MRDH beheersbaar te houden. Tevens stemt de gemeenteraad in met het uitgangspunt om voor de weerstandscapaciteit een ratio van 1 tot 1,4 aan te houden.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Pijnacker-Nootdorp	
<i>Algemeen</i>	
De door u opgestelde ontwerp Beleidsnota geeft ons geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Ridderkerk	
<i>Maatschappelijk doel ook meewegen</i>	
Wij zijn blij dat ook aandacht is voor risico's voor kwaliteit of reputatie bij projecten of processen, maar hiervoor zijn geen concernbrede beheersmaatregelen aan de orde. Onze zienswijze: aandacht voor maatschappelijk doel, niet alleen financieel. Wat wij zouden willen meegeven sluit aan bij het laatstgenoemde punt. Een sluitende begroting en een functionerend systeem van risicomanagement zijn geen doelen op zich. Het gaat om de resultaten die de MRDH realiseert, om maatschappelijk rendement, om het belang van de reiziger. Bijvoorbeeld bij de Hoekse Lijn blijft de financiële tegenvaller voor de MRDH nog enigszins binnen de perken. Het grote probleem ligt echter bij de reizigers die al twee jaar zijn aangewezen op vervangend vervoer. Een groot reputatieprobleem voor het OV, en een hele uitdaging om het vertrouwen van de reiziger weer opnieuw op te bouwen. Ander voorbeeld: wanneer een gemeente uit de MRDH zou treden is in onze optiek het probleem niet financieel maar bestuurlijk. Er ontstaan bestuurlijke discussies binnen de MRDH die afleiden van het zo gewenste realiseren van resultaten.	Met u zijn wij van mening dat risicomanagement breder is dan alleen het identificeren van financiële risico's. In de uitwerking van het beleidskader is daarom ook aandacht voor de meer kwalitatieve categorieën reputatie en kwaliteit, waarbinnen de risico's op het vlak van kwaliteit en maatschappelijk rendement vallen en daarmee ook het belang van de reiziger. Wel hebben wij gemeend om de categorie 'reputatie' aan te passen naar 'maatschappelijk draagvlak'. Die benaming sluit wat ons betreft beter aan op de maatschappelijke opgave van de MRDH. De beleidsnota beschrijft het kader waarbinnen risicomanagement wordt uitgevoerd maar beschrijft geen individuele risico's. Bij de daadwerkelijke uitvoering van het risicomanagement worden de risico's geïdentificeerd en worden beheersmaatregelen geformuleerd.
Rijswijk	
<i>Algemeen</i>	
Uit de ontwerp meerjarenbegroting en de beleidsnota blijkt dat de uitgangspunten uit de kaderbrief, die is verzonden vanuit de gemeenten aan de gemeenschappelijke regelingen, zijn betrokken bij het opstellen van de begroting. Aangezien er aan de gestelde kaders wordt gehouden, hebben wij op de financiële paragrafen geen verdere op- of aanmerkingen.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Rotterdam	

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
Algemeen	
De beleidsnota geeft helder inzicht in de wijze waarop de MRDH met bestaande en nieuwe risico's omgaat. De inhoud is in lijn met relevante regelgeving en komt overeen met de wijze waarop dit binnen de gemeente Rotterdam is ingericht. We zien daarom geen aanleiding hierop een zienswijze kenbaar te maken.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Schiedam	
De gemeente Schiedam heeft geen zienswijze ingediend.	n.v.t.
Vlaardingen	
De gemeente Vlaardingen heeft geen zienswijze ingediend.	n.v.t.
Wassenaar	
Algemeen	
Het is goed te constateren dat de MRDH gehoor heeft gegeven aan de oproep van de 23 gemeenten om de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen gelijktijdig met de ontwerpbegroting voor zienswijze aan te bieden. De beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen kan eveneens op onze instemming rekenen.	Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.
Aanscherping risicobereidheid en classificeren risico's	
We vragen de MRDH om de volgende twee punten aan te scherpen:	
<ul style="list-style-type: none"> • De risicobereidheid wordt nu enkel financieel aangevlogen en gedefinieerd als: 'Er mag in een tijdsverloop van maximaal drie achtereenvolgende kalenderjaren sprake zijn van overbesteding.' We vragen de MRDH om ook breder te kijken naar andere potentiële risico's en per geïdentificeerd risico een nadere duiding wordt gegeven van de risicobereidheid, waarbij gekeken wordt naar een gezonde afweging tussen kosten en impact van een beheersmaatregel versus (financiële) consequenties van een bepaald risico. 	De beleidsnota beschrijft het kader waarbinnen risicomanagement wordt uitgevoerd maar beschrijft geen individuele risico's. Bij de daadwerkelijke uitvoering van het risicomanagement wordt bij het formuleren van de beheersmaatregelen, zoals u terecht aangeeft, een gezonde afweging gemaakt tussen kosten en impact van een beheersmaatregel versus (financiële) consequenties van een bepaald risico, binnen de bandbreedte van de maximale periode van overbesteding.
<ul style="list-style-type: none"> • We vragen de MRDH om twee aanscherpingen wat betreft het classificeren van een risico. Ten eerste: de classificatiecategorïeën van de 'kwaliteit van de eindproducten' wordt nu aangeduid in mate van impact, graag zien we een betere uitleg van de link tussen impact en kwaliteit. Ten tweede: we vragen ons af of er wat betreft classificatiecategorïeën van 'reputatie' geen betere duiding mogelijk is. Nu wordt bijvoorbeeld het halen van de 'landelijke pers' gelijkgesteld aan als 'zeer grote reputatieschade.' 	Op basis van extern advies zijn de classificatiecategorïeën bepaald. Bij de uitvoering van het risicomanagement verwachten wij dat deze classificering dekkend is als vertaling voor de verschillende risico's die zich bij de MRDH voor kunnen doen. De praktijk moet uitwijzen of deze categorïeën afdoende zijn.
Westland	
Algemeen	

Opmerking	Reactie algemeen bestuur
<p>In uw bovengenoemde brief nodigt u ons uit om onze zienswijze kenbaar te maken op de Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Naar aanleiding daarvan delen wij u mee dat wij met deze beleidsnota kunnen instemmen.</p>	<p>Het algemeen bestuur bedankt de gemeente voor deze positieve reactie.</p>
<p>Zoetermeer</p>	
<p><i>Aanvullende uitleg concessieverlening en verbonden partijen</i></p>	
<p>Begin 2019 is de concept Beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen beschikbaar gekomen. De opname van het onderdeel verkeer en vervoer geeft ons een beter beeld over het beleid ten aanzien van de uitvoering van de projecten. Wel ziet Zoetermeer graag uitleg over eventuele risico's (en bijbehorende maatregelen) op het gebied van concessieverlening en de exploitatie en het beheer en onderhoud van het openbaar vervoer en tot slot eventuele risico's bij de drie verbonden partijen (HTM, RET en de Verkeersonderneming). Het onderdeel financiering OV-bedrijven is duidelijk.</p>	<p>De concessieverlening maakt onderdeel uit van de grote subsidieprojecten zoals opgenomen in de beleidsnota. De beleidsnota beschrijft het kader waarbinnen risicomanagement wordt uitgevoerd maar beschrijft geen individuele risico's. Bij de daadwerkelijke uitvoering van het risicomanagement worden de risico's geïdentificeerd en worden beheersmaatregelen geformuleerd.</p> <p>Voor de risico's met betrekking tot de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden Partijen in de MRDH begroting en MRDH jaarstukken.</p>